

Zanger Gui Jian: „Pop is een zachte kogel met de werking van een medicijn”

Brabants Dagblad, 10 januari 1991

Chinese jeugd in greep van de popmuziek

„Op die dag bedekte je met een rode lap stof
Mijn ogen en de hemel
Je vroeg aan mij: 'Wat zie je?'
Ik antwoordde: 'Geluk'

„Ik zag niet dat jij de weg niet kon zien
Mijn hand omvat door de jouwe
Je vroeg aan mij: 'Wat denk je?'
Ik antwoordde: 'Ik wil dat jij bestit'

„Ik voelde dat je niet van IJzer was
Als IJzer sterk en krachtig
Ik voelde dat je bloedde
Want je hand was warm”

—Door Dirk-Jan van den Bergh

Met een rode doek voor zijn ogen gebonden en begeleid door rauw stemgeluid springt hij over het podium dat opgericht is in het Arbeiders Sportstadion te Peking. Veertigduizend uitzinnige fans brullen de tekst mee. Cui Jian (spreek uit Tswee Dzjen), China's rock 'n roll animal, geeft een lang verwacht optreden.

Zelfs sommigen van de honderden politieagenten die het podium moeten scheiden van het publiek kunnen niet nalasten om op de maat mee te stampen. Dat de tekst een steek onder water is naar de communistische partij schijnt hen niet op te vallen.

Popmuziek is populair in China. Sinds het eerste optreden van een buitenlandse popgroep, de Engelse formatie Wham in 1985, is de jeugd in de greep van de popmuziek. De Volksrepubliek, toen nog onafhankelijk gebied in de populatuur, heeft in vijf jaar tijd een scène ontwikkeld compleet met fanclubs, massaconcerten en sterren met allures die tournees maken dor het land.

Tiananmenplein

Cui Jian, zonder twijfel de meest populaire zanger van het land, be-

Een Chinese band aan het werk in een internationale bar in Beijing.

De Chinese politie probeert enthousiaste fans weg te houden van het podium, waar de Engelse groep Wham optreedt. De groep gaf in 1985 enkele concerten in China. (Foto AP)

gon in 1966 zijn carrière als popartiest, na eerst als trompettist te hebben gespeeld in het filharmonisch orkest van Peking. Een combinatie van hardrock en traditionele Chinese instrumenten is het handelsmerk van deze 'stoomborn van de Chinese rock', zoals hij door 'Taiwans' China Times Weekly werd genoemd.

Zelf zegt hij dat popmuziek een 'zachte kogel' is met de werking van een medicijn. Tot politieke uitspraken laat hij zich niet verleiden, maar in veel van zijn songteksten schemert een impliciete kritiek door op de communistische partij, de bureaucratie en de uitzichtloosheid van de jeugd.

Popmuziek speelde een belangrijke rol tijdens de protestdemon-

straties in de periode april-juni 1989. Op het Tiananmenplein — het Plein van de Hemelse Vrede — in het centrum van Peking waar de studenten hun tentenkamp hadden opgericht, waren bijna elke nacht rockconcerten. Cui Jian trad er op met zijn populaire 'Rocken op de Nieuwe Lange Mars' om het moraal van de studenten hoog te houden.

Oogluikend

De uit Taiwan afkomstige Hou Dejian ging zelfs nog verder: toen de soldaten het plein bestormden, legde hij zijn gitaar opzij en organiseerde een 'hongerstaking'. Volgens onderhandelde hij met het Volksbevrijdingsleger over een

vrije aftocht voor de overgebleven studenten.

Maar noch de Individualist Cui Jian wiens populariteit gebruikt zou worden om geld voor de Aziatische Spelen binnen te halen, noch de dissident Hou Dejian die de autoriteiten door zijn voortdurende kritiek zo irriteerde dat hij het land werd uitgegooid, zijn representatief voor de tientallen popgroepjes die overal in Peking ontstaan.

In augustus 1989 klonken, tweehalve maand dodelijke stilte na het wegsterven van de laatste schoten in Peking, de eerste muzieknoten weer. In de Starlightbar, op de hoek van Chung'an-Avenue en de winkelstraat Xidan, was de band '1989' een optreden. Toen

dit oogluikend werd toegelaten door de autoriteiten was het startsein gegeven voor een serie concertjes in kleine cafes overal in de stad.

Wanneer er een optreden was, werd dat mondeling doorgegeven, omdat men een verbod van de autoriteiten vreesde en men niet teveel publiciteit wilde.

Er moest weliswaar toestemming worden aangevraagd op het politiebureau, maar dat gebeurde vaak niet, zodat soms tijdens een concert de politie binnenviel en de instrumenten in beslag nam.

Omkopen

Johnny, een langharige Chinese — een glas 'scotch' in de hand, een pakje Dunhill in het borstzakje —

die mede de popconcertjes organiseert, beklagt zich. „Het is vreselijk moeilijk om concerten te organiseren. Je moet eerst iemand bereid vinden die zaalruimte beschikbaar wil stellen en dan heb je nog tien vergunningen nodig van politie, buurtcomité, noem maar op. De politie is vaak wel om te kopen, maar dat gaat ook om steeds hogere bedragen.”

Sinds januari vorig jaar staat de overheid weer de meeste grotere concerten toe. De autoriteiten hameren weliswaar op het 'strijden tegen de verderfelijke westerse invloeden', maar ze hebben ingezien dat het er ook goede kanten aan zitten.

Het grote nieuwjaarsconcert van Cui Jian bracht maar liefst een

miljoen Yuan — circa 30.000 gulden — in het laatste, en ook de altijd uitverkochte optredens in de zalen van Maxim's of het 'Restaurant for Foreign Missions' leveren een hoop op.

Maar Fengshan, een Chinees die zich graag in de popscene beweegt, kan zich daar kwaad over maken: „Kaartjes voor Maxim's kosten 30 Yuan (10 gulden). Denk je dat ik dat kan betalen?”

Het gevolg is dat het publiek van de optredens bij popconcerten is veranderd. Kwamen in 1989 nog jongeren uit allerlei lagen van de bevolking, sinds begin vorig jaar zijn het vooral de nouveaux-riches — de mensen die rijk zijn geworden door privéhandel —, de incrowd van de optredende popgroep en niet te vergeten de buitenlanders die een enorme invloed hebben gehad op het ontstaan en ontwikkeling van de Chinese popscene.

Kritiek

Maar rock 'n roll begint uit te raken sinds de autoriteiten de muziek gebruiken voor de tv-serie 'Op weg, de geschiedenis van honderd jaar Marxisme' en de grijze hoofden van Lenin, Mao en Deng Xiaoping begeleid worden door scherpe gitaarsolo's. De nieuwste trend is: punk-rock met steeds scherpere maatschappijkritiek. Johnny, die zelf in een klein punkbandje speelt, treedt op in een zaaltje op de bovenste verdieping van de Centrale Kunstacademie en krijgt zijn songs over het publiek.

„De plek waar we wonen is een vallusbak
We zijn allemaal insecten
vechtend en knagend

„We eten ons bewustzijn
En poepen onze gedachten uit
Is er iets wat we kunnen doen?
Nee
Weg ermee!”